

درس اول

جلسه اول

سورة الشورى

فَاطِرُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ اَنْفُسِكُمْ اَزْوَاجًا
 وَمِنَ الْاَنْعَامِ اَزْوَاجًا يَذُرُّوْكُمْ فِيْهِ لَيْسَ كَمِثْلِهٖ شَيْءٌ
 وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيْرُ ﴿١١﴾ لَهُ مَقَالِيْدُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ
 يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ اِنَّهٗ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيْمٌ ﴿١٢﴾
 شَرَعَ لَكُمْ مِنَ الدِّيْنِ مَا وَصَّيْ بِهٖ نُوْحًا وَالَّذِيْ اَوْحَيْنَا اِلَيْكَ
 وَمَا وَصَّيْنَا بِهٖ اِبْرٰهِيْمَ وَمُوْسٰى وَعِيسٰى اَنْ اَقِيْمُوا الدِّيْنَ
 وَلَا تَتَفَرَّقُوْا فِيْهِ كَبُرَ عَلٰى الْمُشْرِكِيْنَ مَا تَدْعُوْهُمْ اِلَيْهِ
 اَللّٰهُ يَجْتَبِيْ اِلَيْهِ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِيْ اِلَيْهِ مَنْ يُنٰبِ ﴿١٣﴾
 وَمَا تَفَرَّقُوْا اِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ بَغْيًا بَيْنَهُمْ
 وَلَوْ اَكَلَمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ اِلَى اَجَلٍ مُّسَمًّى لَقَضٰى بَيْنَهُمْ
 وَاِنَّ الَّذِيْنَ اُوْرَثُوا الْكِتٰبَ مِنْ بَعْدِهِمْ لَفِيْ شَكٍّ مِنْهُ مُرِيْبٍ
 ﴿١٤﴾ فَلِذٰلِكَ فَاذْعُ وَاسْتَقِمِّ كَمَا اُمِرْتَ وَلَا تَتَّبِعْ اَهْوَاءَهُمْ
 وَقُلْ ءَاْمَنْتُ بِمَا اَنْزَلَ اللّٰهُ مِنْ كِتٰبٍ وَاُمِرْتُ لِاَعْدِلَ
 بَيْنَكُمْ اَللّٰهُ رَبُّنَا وَرَبُّكُمْ لَنَا اَعْمَالُنَا وَلَكُمْ اَعْمَالُكُمْ
 لَاحْجَةَ بَيْنْنَا وَبَيْنَكُمْ اَللّٰهُ يَجْمَعُ بَيْنَنَا وَاِلَيْهِ الْمَصِيْرُ ﴿١٥﴾

خواندن در گروه

آیات درس را در گروه‌های دو یا سه نفره به آرامی برای یکدیگر بخوانید.

استماع و فردخوانی

هر دانش‌آموز آیات درس را از کتاب گویا گوش کرده و با انتخاب معلم، یک جمله از متن قرآن را برای دانش‌آموزان بخواند.

قرآن کامل ۲۸۴

تهیه کننده: مسعود حیدری گروه معارف بندر ماهشهر شهریور ۱۴۰۰

آموزش معانی

فعالیت اول جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

وحی کردیم ، وصیت کردیم ، متفرّق نشوید ، تشریح کرد ، وصیت کرد

معنا	کلمه	ردیف	معنا	کلمه	ردیف
سفارش کردیم، وصیت کردیم	وَصَّيْنَا	۲	تشریح کرد، مقرر کرد	شَرَعَ	۱
متفرّق نشوید پراکنده نشوید	لَا تَتَفَرَّقُوا	۵	سفارش کرد، وصیت کرد	وَصَّى	۲
			وحی کردیم	أَوْحَيْنَا	۳

تهیه کننده: مسعود حیدری گروه معارف بندر ماهشهر شهریور ۱۴۰۰

فعالیت دوم معنای این ترکیب‌ها و عبارات قرآنی را بنویسید.

۱- شَرَعَ لَكُمْ: مقرر کرد برای شما
۲- مَا وَصَّيْ بِهِ: آنچه سفارش کرد به آن

۳- أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ وحی کردیم بر تو
۴- مَا وَصَّيْنَا بِهِ: آنچه سفارش کردیم به آن

۵- أَنْ أَقِيمُوا الدِّينَ: که به پا دارید دین را
۶- لَا تَتَفَرَّقُوا فِيهِ: در آن متفرّق نشوید

۱- ما: آنچه

تهیه کننده: مسعود حیدری گروه معارف بندر ماهشهر شهریور ۱۴۰۰

اس باقرآن در خانه

الف- هر روز در خانه یکی از صفحه‌های ۴۸۳ تا ۴۸۸ قرآن کریم را بخوانید.

ب- معنای قسمت اول آیه ۱۳ سوره شوری را بنویسید.

۱- شَرَعَ لَكُمْ مِنَ الدِّينِ : **مُقَرَّر کرد برای شما از دین**

۲- مَا وَصَّى بِهِ نُوحًا : **آنچه وصیت کرد به آن حضرت نوح (ع)**

۳- وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ : **و آنچه وحی کردیم بر تو**

۴- وَمَا وَصَّيْنَا بِهِ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى وَعِيسَى : **و آنچه وصیت کردیم به آن حضرت ابراهیم و موسی و عیسی (ع) را**

۵- أَنْ أَقِيمُوا الدِّينَ وَلَا تَتَفَرَّقُوا فِيهِ... **کجه به پا دارید دین را و در آن پراکنده نشوید**

ج- از صفحه اول سوره شوری (صفحه ۴۸۳ قرآن کریم) حداقل سه عبارت^۲ را که می‌توانید معنا کنید، بیابید و همراه با معنا بنویسید.

د- در صفحه ۴۸۷ قرآن کریم، چند پیام قرآنی که در دوره ابتدایی با آنها آشنا شده‌اید، آمده است. آنها را بیابید و یکی از آنها را همراه با معنای آن بنویسید.

متن :

ترجمه :

پیام قرآنی

۲- منظور از عبارت، یک جمله است که دارای معنای کامل می‌باشد.

۱- در اینجا «الذی» را «آنچه» معنا کنید.

سورة الشورى

وَكَذَلِكَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ رُوحًا مِنْ أَمْرِنَا مَا كُنْتَ تَدْرِي مَا الْكِتَابُ
 وَلَا الْإِيمَانُ وَلَكِنْ جَعَلْنَاهُ نُورًا نَهْدِي بِهِ مَنْ نَشَاءُ مِنْ عِبَادِنَا
 وَإِنَّكَ لَتَهْدَى إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٥١﴾ صِرَاطِ اللَّهِ الَّذِي
 لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ أَلَا إِلَى اللَّهِ تَصِيرُ الْأُمُورُ ﴿٥٢﴾

سورة الزخرف

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حَمْدًا ﴿١﴾ وَالْكِتَابِ الْمُبِينِ ﴿٢﴾ إِنَّا جَعَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا
 لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٣﴾ وَإِنَّهُ فِي أُمِّ الْكِتَابِ لَدَيْنَا لَعَلِيَّ
 حَكِيمٌ ﴿٤﴾ أَفَنَضْرِبُ عَنْكُمْ الذِّكْرَ صَفْحًا أَنْ كُنْتُمْ
 قَوْمًا مُسْرِفِينَ ﴿٥﴾ وَكَمْ أَرْسَلْنَا مِنْ نَبِيِّ فِي الْأَوَّلِينَ ﴿٦﴾
 وَمَا يَأْتِيهِمْ مِنْ نَبِيِّ إِلَّا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِءُونَ ﴿٧﴾
 فَأَهْلَكْنَا أَشَدَّ مِنْهُمْ بَطْشًا وَمَضَى مَثَلُ الْأَوَّلِينَ ﴿٨﴾
 وَلَئِنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ لَيَقُولُنَّ
 خَلَقَهُنَّ الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ ﴿٩﴾ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ الْأَرْضَ
 مَهْدًا وَجَعَلَ لَكُمْ فِيهَا سُبُلًا لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿١٠﴾

خواندن در گروه

آیات درس را در گروه‌های دو یا سه نفره به آرامی برای یکدیگر بخوانید.

استماع و فردخوانی

هر دانش‌آموز آیات درس را از کتاب گویا گوش کرده و با انتخاب معلم، یک جمله از متن قرآن را برای دانش‌آموزان بخواند.

قرآن کامل ۴۸۹

یادآوری تلفظ حروف خاص (۱)

در سال‌های گذشته با تلفظ حروف خاص عربی آشنا شدیم. با توجه به اهمیت تلفظ صحیح این حروف به‌ویژه در قرائت نماز و برای کسب مهارت بیشتر و قرائت صحیح‌تر، نحوه تلفظ این حروف از طریق مقایسه با حروف مشابه آنها، یادآوری می‌شود.

شایان ذکر است که مهم‌ترین و ساده‌ترین راه برای کسب مهارت تلفظ صحیح حروف، گوش دادن به تلاوت زیبای قاریان و تمرین و تکرار مطابق آن است.

با توجه به قرائت کتاب گویا یا قرائت صحیح دبیر محترم، این مقایسه را تمرین می‌کنیم.

نحوه تلفظ حروف خاص به شکل مقایسه با حروف مشابه آنها:

۱- «س» به حالت معمولی، ولی «ث» به صورت نوک زبانی تلفظ می‌شود؛ مانند:

ثُمَّ لَتَسْأَلُنَّ حُسْنَ الثَّوَابِ حَدِيثُ مُوسَى

۲- «س» به حالت معمولی، ولی «ص» به صورت درشت و پُر حجم تلفظ می‌شود؛ مانند:

إِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ

۳- «ه» به حالت معمولی، ولی «ح» به صورت غلیظ تلفظ می‌شود؛ مانند:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ سُبْحَانَ اللَّهِ

۴- «أ» به حالت معمولی، ولی «ع» به صورت غلیظ می‌شود؛ مانند:

أَعُوذُ بِاللَّهِ أَيَّاكَ نَعْبُدُ وَأَيَّاكَ نَسْتَعِينُ رَبِّيَ الْأَعْلَى

بار دیگر با دقت به قرائت آیات درس، این حروف را صحیح و زیبا تلفظ کنید.

فعالیت

آموزش معانی

فعالیت اول

جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

آنها ، پرسیدی از ، مرده ، اندازه

ردیف	کلمه	معنا	ردیف	کلمه	معنا
۱	سَأَلَتْ	پرسیدی از	۵	تَهْتَدُونَ	هدایت شوید، هدایت می‌شوید
۲	هُنَّ	آنها. ، ایشان	۶	قَدَر	اندازه
۳	مَهْد	محل آرامش	۷	بَلَدَة	سرزمین
۴	لَعَلَّ	تا ، شاید	۸	مَيِّت	مُرده

تهیه کننده: مسعود حیدری گروه معارف بندر ماهشهر شهریور ۱۴۰۰

معنای این ترکیبها و عبارات قرآنی را بنویسید.

فعالیت دوم

۱- وَلَئِن سَأَلْتَهُمْ : و اگر پرسیدی از آنها ۲- مَنْ خَلَقَ نَاحِيَةَ كَيْسٍ أَفْرِيدُ؟

۳- لَيَقُولُنَّ: حتماً می گویند ۴- لَيَقُولُنَّ خَلَقْنَهُنَّ: حتماً می گویند خلق کرد آنها را

۵- جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ مَهْدًا: قرار داد زمین را محل آرامش ۶- وَجَعَلَ لَكُمْ فِيهَا سُبُلًا: و قرار داد برای شما در آنها راه هایی

۷- لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ: شاید که هدایت شوید ۸- بَلَدَةً مَيِّتًا: سرزمینی مرده

نکته: فعل ماضی پس از کلمات شرط (ان، من، إذا و...) بهتر است به صورت مضارع معنا شود، هر چند ترجمه به صورت ماضی نیز اشکال ندارد؛ مانند:

إِنْ شَاءَ اللَّهُ: اگر خواست (← بخواهد) خدا؛ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ: اگر بودید (← باشید) مؤمن
مَنْ دَخَلَهُ وَكَانَ آمِنًا: هر کس وارد آنجا شد (← شود) ایمن بود (← است)
إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ: هنگامی که آمد (← بیاید) یاری خدا و پیروزی

۲- در اینجا «مَنْ» به صورت سؤالی (چه کسی) معنا می شود.

۱- لَئِنْ + لَمْ + إِنْ

۴- سُئِلَ جمع سَبِيل و به معنای «راهها» است.

۳- لَيَقُولُنَّ = لَمْ + يَقُولُونَ + نَ: حتماً می گویند

الف- هر روز در خانه یکی از صفحه‌های ۴۸۹ تا ۴۹۳ قرآن کریم را بخوانید.

ب- ترجمه آیات ۹ تا ۱۱ سوره زخرف را کامل کنید.

و اگر بزرگوار کسی از آنها چه کسی آفرید آسمانها و زمین را

۱- وَلَئِنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ :

۲- لَيَقُولُنَّ خَلَقَهُنَّ الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ ﴿٩﴾ : حتماً می‌گویند عزتمند و دانا آنها را آفرید

۳- الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ مَهْدًا : کسی که قرار داد برای شما زمین را محل آرامش

۴- وَجَعَلَ لَكُم فِيهَا سُبُلًا لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿١٠﴾ :

و قرار داد برای شما در آن راه‌هایی که شاید هدایت شوید

۵- وَالَّذِي نَزَّلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً بِقَدَرٍ : و کسی که نازل کرد از آسمان آبی به اندازه

۶- فَأَنْشَرْنَا بِهِ بَلْدَةً مَيِّتًا : پس زنده کردیم به وسیله آن سرزمینی مرده را

۷- كَذَلِكَ تُخْرَجُونَ ﴿١١﴾ اینچنین (در روز قیامت از قبرها) بیرون آورده می‌شوید.

ج- از صفحه ۴۹۱ قرآن کریم، حداقل ۳ عبارت آشنا یافته، همراه با معنا بنویسید.

د- از آموزه‌های مهم توحیدی و قرآنی، ذکر و یاد خداست. از این رو پیشوایان معصوم به ما آموخته‌اند که در هنگام

انجام هر کاری به شکلی خدا را یاد کنیم. هنگام بیرون آمدن از خانه، غذا خوردن، شروع یک کار، آماده شدن برای خواب و...؛ یکی از آداب اسلامی آن است که هنگام سوار شدن بر یک وسیله نقلیه این آیات را از سوره زخرف بخوانیم.

سعی کنید آنها را با توجه به معنا حفظ کنید و در زمان مناسب بخوانید.

سُبْحَانَ الَّذِي سَخَّرْنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ ﴿١٣﴾

وَإِنَّا إِلَىٰ رَبِّنَا لَمُنْقَلِبُونَ ﴿١٤﴾

چه پاک و بزرگ است کسی که این (وسیله) را در اختیار ما قرار داد و گرنه ما نمی‌توانستیم آن را در اختیار بگیریم و قطعاً ما به سوی پروردگاران بازمی‌گردیم.

پیام قرآنی

کتاب بی مانند

پس از نزول قرآن کریم و با تأثیر سریع و شگفت آن بر مردم، مشرکان مکه به انواع دشمنی ها و دسیسه ها دست زدند تا مانع ایمان آوردن مردم و گسترش اسلام شوند. انواع این دشمنی ها و ایجاد محدودیت ها، راه به جایی نبرد. مشرکان که قرآن کریم و اخلاق و رفتار پیامبر اکرم را مهم ترین عامل اشتیاق مردم به ویژه جوانان به اسلام می دیدند، بر آن شدند تا با تهمت های ناروا، قرآن را از چشم مردم بیندازند. اما قرآن کریم با قدرت و اعتماد بی مانندی همه را به مبارزه طلبید و با قاطعیت تمام اعلام کرد که :

قُلْ لِّئِنْ اجْتَمَعَتِ الْإِنْسُ وَالْجِنُّ عَلَىٰ أَنْ يَأْتُوا بِمِثْلِ هَذَا الْقُرْآنِ
لَا يَأْتُونَ بِمِثْلِهِ وَلَا يُكُونُ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ ظَهِيرًا

ای پیامبر به مردم بگو اگر انس و جن جمع شوند تا مانند این قرآن را بیاورند، نمی توانند مانند آن را بیاورند هر چند که یکدیگر را کمک و پشتیبانی کنند.

اسراء ۸۸

تاریخ اسلام و جهان شهادت می دهد چه در عصر نزول قرآن که اعراب جاهلی در شعر و شاعری بسیار توانا بودند و چه پس از آن، این مبارزه طلبی قرآن بی پاسخ ماند و هر کس که در این میدان گام نهاد، جز رسوایی و شکست بهره ای نداشت.

دشمنان حقیقت و دشمنان اسلام اگر به راستی قادر به آوردن حتی یک سوره کوتاه مانند سوره های قرآن بودند، به نحوی که انسان های بی طرف و حقیقت طلب، آن را کلامی مانند قرآن تشخیص دهند، قطعاً به جای هزینه های هنگفت به چنین کار به ظاهر ساده ای اقدام می کردند. اما تاریخ گواهی می دهد که این ادعا و پیش بینی قرآن کریم، همچون سایر آیات الهی، صحیح، حق و جاودانه است که :

وَإِنْ كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِمَّا نَزَّلْنَا عَلَىٰ عَبْدِنَا عَلَىٰ مَا يَبْتغُونَ مِنْهُ فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِثْلِهِ
وَادْعُوا شُهَدَاءَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ

و اگر تردید دارید نسبت به آنچه که ما بر بنده خود نازل کرده ایم؛ یک سوره مانند آن بیاورید
و گواهان و یاوران را - غیر از خدا - برای این کار به کمک فراخوانید، اگر واقعاً راست می گوئید!

بقره ۲۳

قرآن کریم با لحنی دلسوزانه پس از این آیه می فرماید : ای انسان ها اگر نتوانستید چنین کاری بکنید که هرگز هم نخواهید توانست، از آتشی که سوخت آن مردم (کافران) و سنگ هاست، بر حذر باشید آن آتشی که برای کافران آماده شده است!